

Kinnitatud
Sõmerpalu lasteaed Lepatriinu
direktori 31.08.2020
käskkirjaga nr 1-1/5

SÕMERPALU LASTEAED LEPATRIINU ÕPPEKAVA

Sõmerpalu 2020

Sisukord

1. Sõmerpalu Lasteaed Lepatriinu liik ja eripära	3
1.1. Lasteasutuse eripära	4
2. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, põhimõtted ja õpikäsitus	5
2.1 Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid	5
2.2 Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtted	5
2.3 Õpikäsitus	6
3. Lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse korraldus	7
3.1. Lasteaia päeva- ja tegevuskava koostamise põhimõtted	8
3.1.1 Rühmade päevakava	8
4. Eeldatavad üldoskused koolieelses eas	9
4.1. Mänguoskused	9
4.2. Tunnetus- ja õpioskused	10
4.3. Sotsiaalsed ja enesekohased oskused	12
5. Õppe- ja kasvatusvaldkondade eesmärgid, sisu, korraldus ja lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel	13
5.1. Mina ja keskkond	13
5.2. Keel ja kõne	15
5.3. Eesti keel kui teine keel	17
5.4. Matemaatika	18
5.5. Kunst	20
5.6. Muusika	22
5.7. Liikumine	24
6. Lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtted ja korraldus	25
6.1. Lapse arenguestluste läbiviimise põhimõtted ja korraldus	26
6.2. Koolivalmiduse hindamise põhimõtted ja korraldus	27
7. Arengulise erivajadusega lapse arengu toetamise põhimõtted ja korraldus	28
8. Lastevanematega koostöö põhimõtted ja korraldus	29
9. Õppekava uuendamise ja täiendamise kord	30

1. Sõmerpalu Lasteaed Lepatriinu liik ja eripära

Sõmerpalu Lasteaed Lepatriinu (edaspidi lasteasutus) õppekava aluseks on Vabariigi Valitsuse 29.05.2008.a. määrus nr. 87 “Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava”.

Lasteasutus on Võru Vallavalitsuse hallatav koolieelne munitsipaallasteasutus, kus on kolm rühma: üks sõimerühm (vajadusel liitrühm) (Täpikesed) ja kaks aiarühma (Põnnikesed ja Mummukesed).

Lasteasutus on avatud tööpäevadel E – R 7.00 – 18.00.

Lasteasutuse õppekava on õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, mille koostamisel ja arendamisel osalevad lasteaia pedagoogid ja juhtkond.

Lasteasutuse õppekava kinnitab lasteaia direktor pedagoogilise nõukogu ettepanekul, kuulates ära hoolekogu arvamuse.

Sõmerpalu Lasteaed Lepatriinu õppekavas on esitatud:

- lasteasutuse liik;
- lasteasutuse eripära;
- õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, põhimõtted ja õpikäsitus;
- rühmade õppe- ja kasvatustegevuse korraldus;
- eeldatavad üldoskused koolieelses eas;
- õppe- ja kasvatusvaldkondade eesmärgid, sisu, korraldus ja lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel;
- lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtted, sealhulgas korraldus;
- arengulise erivajadusega lapse arengu toetamise põhimõtted ja korraldus;
- lastevanematega koostöö põhimõtted ja korraldus;
- õppekava uuendamise ja täiendamise kord;
- lisad 1-13.

Kontaktandmed:

Sõmerpalu Lasteaed Lepatriinu

Pargi 8, Võru vald, 66604 Võrumaa

telefon: 7896 318

e-post: lepatriinula@gmail.com

koduleht: <http://lepatriinud.ee/>

registrikood: 75001299

1.1. Lasteasutuse eripära

- Lasteasutuse looduslähedane asukoht pakub erinevaid võimalusi tutvumiseks looduse mitmekesisusega. Läbi lapse enda kogemuste ümbritsevat vaadeldes ja uurides õpib ta tajuma looduse aastarütmi. Tegutsemine lapsele loomupäras keskkonnas võimaldab rakendada õuesõppe, kogemus- ehk aktiivõppe, avastus-, teema- ja projektõppe meetodeid.
- Lasteasutus kuulub 2001. a. Tervist Edendavate Lasteaedade võrgustikku. Eesmärgiks on laste kui ka personali hea füüsilise ja vaimse keskkonna tagamine läbi terviseürituste ning terviseteemade käsitlemise kaudu.
- Lasteasutus on liitunud 2013. a „Keelepesa“ programmiga, milles osaleb Mummukeste rühm. Keelepesa töötab keelekümblusmeetodil ja seal kasutatakse lastega suheldes piirkonnakeelt - võru keelt. Keelepesa eesmärk on tutvustada lastele oma kodukandi põlist keelt, kultuuri ja kombeid ning julgustada täiskasvanuid lastega oma kodukandi keelt kõnelema ja neile oma kodukandi kultuuri edasi andma.
- Alates 2017. a jaanuarist rakendatakse Põnnikeste rühmas „Kiusamisest vabaks!“ meetodikat, mille eesmärgiks on laste vahel üksteist arvestav ja kaasav suhe, kiusamist ennetav käitumiskultuur, kus suhtutakse üksteisesse sallivalt ning austavalt, kus lapsed hoolivad üksteisest, kiusamise korral sekkuvad ja kaitsevad kaaslast, kes seda ise ei suuda.
- Alates 2019. a sügisest on tänu osalemisele HITSA ProgeTiigri programmi seadmete taotlusvoorus lasteaias kasutusel robootilised vahendid, mida kasutatakse õppe- ja kasvatustegevuste mitmekesistamiseks Mummukeste ja Põnnikeste rühmas vähemalt kord nädalas.
- Õppe- ja kasvatustöö mitmekesistamiseks tehakse koostööd lastevanemate ja kogukonnaga, kaasates asutusi ja ettevõtteid.

Lasteasutuse põhiväärtused on:

Koostöö - koos tehes, häid mõtteid ja ideid jagades, üksteisega arvestades ning kokkulepetest kinni pidades tagame lasteaias arengu.

Loovus – väärtustame ja tunnustame laste ning töötajate loovaid ideid ja lahendusi.

Kodukandi keel ja kultuuripärand - väärtustades rahvaloomingut ning tundes ja hoides kodukoha loodust tagame lasteaias traditsioonide järjepidevuse.

Tervis – edendades tervislikke eluviise, pakkudes mitmekülgeid liikumisvõimalusi ja tervislikku toitu, tagame laste ja töötajate terviseteadlikkuse tõusu.

2. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, põhimõtted ja õpikäsitlus

2.1 Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid

Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk riikliku õppekava järgi on lapse mitmekülgne ja järjepidev areng kodu ja lasteasutuse koostöös.

Üldeesmärgist lähtuvalt on Sõmerpalu Lasteaed Lepatriinu õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid järgmised:

- laps on aktiivse ja tolerantse ellusuhtumisega, oskab suhelda eakaaslastega ja täiskasvanutega ning saab kogemuse koostöök;
- laps õpib lugu pidama kodust, isamaast, ümbritsevast loodusest;
- laps on hooliv teiste ja salliv erisuste suhtes;
- laps oskab ja julgeb läbi kaunite kunstide, loovate mängude ja tegevuste väljendada oma emotsioone, fantaasiat ja tahet ning ideid;
- laps teab ja järgib tervislikke eluviise, on kehaliselt aktiivne ning tajub ümbritsevaid ohte;
- laps omandab eakohasel tasemel põhiteadmised ja üldoskused ning lasteaia ja perekonna koostöö tulemusel on tagatud lapse sujuv üleminek kodust lasteaeda ja lasteaiast kooli.

2.2 Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtted

Õppe- ja kasvatustegevuse korraldamise ja läbiviimise põhimõtted tulenevad õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkidest:

- Lapse individuaalsuse ja tema arengupotentsiaali arvestamine. Õppekasvatustöö on korraldatud vastavalt lapse võimetele ja arengutasemele. Õppetöö läbiviimine toimub valdavalt vanusegruppide kaupa ja vajadusel rakendades individuaalõpet.
- Lapse tervise hoidmine ja edendamine ning liikumisvajaduse rahuldamine. Selle elluviimiseks

toimuvad lasteaias planeeritud õppetegevused:

- ✓ õues õppe- ja liikumistegevused;
- ✓ kokandustegevused rühmades;
- ✓ tervisliku toitumisega seotud teemade käsitlemine ja üritused;
- ✓ ohutuse ja turvalisuse teemalised „Teavitusminutid“;
- ✓ liiklusalaste teemade käsitlemine.

- Mängu kaudu õppimine ja lapse loovuse toetamine. Lapsel on võimalus oma teadmisi ja mõtteid mitmekülgset ning loovalt väljendada läbi liikumise, näitemängu, laulu, pillimängu, tantsu ja kujutava kunsti.
- Humaansete ja demokraatlike suhete väärtustamine. Lasteasutuses väärtustatakse viisakust suhtlemisel ja käitumisel, õpetatakse märkama ja aitama abivajajaid. Kogu lasteasutuse personal on oma käitumise ja suhtumisega lastele eeskujuks.
- Lapse arengut ja sotsialiseerumist soodustava keskkonna loomine. Õpi- ja mängukeskkond on valikuid pakkuv ja vahelduv, inspireerides mängima, uurima, looma ning julgustades koostööle.
- Lapsele turvatunde, eduelamuste tagamine. Laps tunneb end turvaliselt, kui iga tema päeva lasteaias saadab kindel rütm (rühma päevakava) ja koostöös lastega kokkulepitud rühmareeglid. Õpetajad kannavad igapäevaselt hoolt rühma emotsionaalse mikrokliima eest, motiveerides, aidates ja lohutades lapsi ning andes positiivset tagasisidet sooritatud tegevuse kohta.
- Õppe- ja kasvatustegevuse korraldamisel lähtutakse üldõpetuslikust tööviisist, koduloolisuse printsibist ning erinevaid valdkondi lõimides. See annab lapsele tervikliku pildi ümbritsevast elust ning seoseid luues kujundavad lapsed oma arusaama maailmast.
- Kodu ja lasteasutuse koostöö. Lasteasutuse tegevus on lapsevanematele avatud ning läbi erinevate koostöövormide (arenguvestlused, koosolekud, ühised ettevõtmised, ühisüritused jne) luuakse ja hoitakse häid suhteid kodu ja lasteasutuse vahel.
- Eesti ja kodukandi kultuuritraditsioonide väärtustamine ning teiste kultuuride eripäraga arvestamine. Tähistatakse rahvakalendri ja riiklike tähtpäevi.

2.3 Õpikäsitus

Õppimine on elukestev protsess, mille tulemusel toimuvad muutused käitumises, teadmistes, hoiakutes, oskustes ning nendevahelistes seostes. Laps õpib matkimise, vaatlemise, uurimise,

katsetamise, suhtlemise, mängu, harjutamise jms kaudu.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja läbiviimisel arvestatakse lapse hetke arengutaset ning arengulisi ja individuaalseid iseärasusi. Seega luuakse õppimiseks tingimused, kus laps:

- ✓ on õppetöö temaatika valikutes aktiivne kaasrääkija, mõtleja ning kelle mõtted on väärtustatud;
- ✓ on leidlik ja huvitatud õppija;
- ✓ hangib uusi teadmisi ja oskusi uurides, katsetades, mitmete meelte abil tajudes ning praktilistes tegevustes kinnistades.

Õpetajad on lapse arengu toetajad, suunajad ja arengut toetava keskkonna loojad, kelle ülesandeks on:

- ✓ luua kaasaegseid ja erinevaid tegutsemisvõimalusi pakkuv mängu- ja õpikeskkond;
- ✓ püstitada pika- ja lühiajalisi lapsest lähtuvaid kasvatuslikke ning õpetuslikke eesmärgi;
- ✓ teha koostööd lastega: arutleda koos lastega, mida uurida ja kuidas leida küsimustele vastuseid;
- ✓ tunda ja analüüsida lapse arengut;
- ✓ aidata lapsel õpitut igapäevaelus kasutada;
- ✓ suunata, toetada ja juhendada lapse mängu;
- ✓ teha koostööd laste arengu toetamisel erialaspetsialistide, lastevanemate ja Osula Põhikooliga.

3. Lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse korraldus

Lasteasutus korraldab õppe- ja kasvatustegevust õppeaastati, mis kestab 1. septembrist 31. augustini.

Aktiivne õppeperiood kestab 1. septembrist kuni 15. maini. Suveperioodil (15. maist – 31. augustini) toimub aasta jooksul õpitu kordamine ja kinnistamine ning põhirõhk on laste poolt juhitud vaba mängu toetavatel õuetegevustel. Kahel esimesel nädalal toetatakse laste kohanemist erinevate mängude ja tegevustega ning tegeletakse lapsi huvitavate teemade välja selgitamisega.

Rühma õppe- ja kasvatustegevus dokumenteeritakse ning analüüsitakse Eliisi keskkonnas (õppetegevuse eesmärgid ja nende täitmise analüüs, õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted, korraldus ja õppeaasta eesmärkide analüüs). Lastega läbiviidud õppe- ja kasvatustegevused kannavad rühma õpetajad ELIIS-i päevikusse igapäevaselt.

3.1. Lasteaia päeva- ja tegevuskava koostamise põhimõtted

- Sõmerpalu Lasteaed Lepatriinu õppe- ja kasvatustöö aluseks on koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava, lasteaia õppekava ning aasta tegevuskava.
- Õppe- ja kasvatustegevus tugineb päevakavale, mis määrab vastavalt laste eale päevarütm, kus vahelduvad igapäevatoimingud, laste mäng, vabategevused ja õpetaja kavandatud õppe- ja kasvatustegevused. Kindlatel kellaaegadel toimuvad: hommikusöök, lõunasöök, oode, liikumis- ja muusikategevused, huviringid.
- Lasteasutuse päevakava kinnitab direktor ning see on lastevanematele tutvumiseks rühmaruumi stendile välja pandud.

3.1.1 Rühmade päevakava

Tegevused	Kellaaeg
Laste vastuvõtt, mängud, individuaalsed tegevused, vabategevused	7.00 – 8.30
Hommikusöök	8.30 – 9.00
Hommikuring, õppe- ja kasvatustegevused toas ja õues, mängud toas ja õues, vabategevused, jalutuskäigud, õppekäigud	Täpikesed 9.00 – 12.00 Mummukesed, Põnnikesed 9.00 – 12.30
Lõunasöök	Täpikesed 12.00 – 12.30 Mummukesed, Põnnikesed 12.30 – 13.00
Puhkeaeg	13.00 – 14.30/15.00
Mängud, vabategevused, huvitegevus, individuaalne tegevus	15.00 – 15.30
Õhtuoode	15.30 – 16.00
Toa- ja õuemängud, vabategevused, individuaalsed tegevused, huvitegevus, laste kojuminek	16.00– 18.00

4. Eeldatavad üldoskused koolieelses eas

Üldoskuste kujunemist toetatakse kogu õppe- ja kasvatustegevuse kaudu, lõimides neid erinevate valdkondade sisuga. Õppekavas eristatakse nelja üldoskuste rühma:

1. Mänguoskused
2. Tunnetus- ja õpioskused
3. Sotsiaalsed oskused
4. Enesekohased oskused

4.1. Mänguoskused

Mäng on koolieelses eas lapse põhitegevuseks. Mängu käigus omandab ja kinnistab laps uut teavet ning oskusi, väljendab oma tundeid ja soove, õpib suhtlema, omandab kogemusi ja käitumisreegleid. Mänguoskus on kõigi üld- ja valdkondlike oskuste arengu alus.

1-2aastane	2-3aastane	3-4aastane	4-5aastane	5-6aastane	6-7aastane
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kasutab mängus eset vastavalt otstarbele. 2. Mängib matkimismänge. 3. Seostab mängus erinevaid toiminguid vastavalt mängu olemusele. 4. Valib ise mänguks vahendeid 5. Võtab osa ühismängust koos õpetajaga. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Matkib täiskasvanute tegevust ja käitumist. 2. Tegevuses esineb palju korduvust ja ühelaadsust. 3. Tunneb huvi teiste laste vastu, jälgib neid. 4. Mängib teiste lastega kõrvuti. 5. Mõistab selgelt väljendatud keeldu „Ei tohi!”, „Ära tee!” jne. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Arvestab ühismängudes mängureegleid. 2. Oskab sobitada oma mängu kaaslasega. 3. Mängib lihtsaid matkimis- ja rollimänge. 4. Püüab vahel teisi abistada ja lohutada. 5. Osaleb lühikest aega ühistegevuses eakaaslastega 6. Palub teiselt lapselt mänguasja, millega teine just mängib. 7. Algatab suhtlust teise lapse või täiskasvanuga. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mängib rollimänge. 2. Nimetab võetud rolle. 3. Selgitab teistele mängureegleid. 4. Palub keerulisemates toimingutes täiskasvanu abi. 5. Ootab oma järjekorda. 6. Palub andeks ilma meeldetuletuseta. 7. Oskab avalikus kohas sobivalt käituda. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Saab ise teistega sõbraks. 2. Mängib võistlummänge. 3. Oskab vestluses oma korda oodata. 4. Mängib koos teiste lastega ühismänge, mis nõuavad rühmas otsustamist ja endale rolli võtmist. 5. Selgitab teistele mängu või muu tegutsemise reegleid. 6. Kiidab, aitab ja toetab teist last. 7. Viib iseseisvalt lõpule kõik eakohased tegevused. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Järgib kokkulepituid reegleid. 2. Oskab/tahab täita mängudes erinevaid rolle. 3. Oskab mängu käigus probleeme lahendada (jõuda kokkuleppele). 4. Oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada. 5. Suudab taluda kaotust. 6. Palub/küsib teistelt asju. 7. Avaldab oma arvamust.

				8. Sõnastab ja järgib püsivalt 5 rühma reeglit. 9. Esitab oma jutustused, näitleb ise või kasutab nukke.	8. Osutab abi jja küsib seda vajadusel ka ise. 9. Oskab teistega arvestada ja teha koostööd.
--	--	--	--	---	---

4.2. Tunnetus- ja õpioskused

Tunnetusoskuste all mõistetakse oskust tahtlikult juhtida oma tunnetusprotsesse, st oskust juhtida oma taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni.

Õpioskuste all mõistetakse lapse suutlikkust hankida teavet, omandada teadmisi ja oskusi ning uurida ja katsetada. Õpioskused kujunevad tunnetusoskuste arengu alusel.

Õppimine on inimese sünnipärane tung ja tegutsemise põhimotiiv. Laps uurib, vaatleb, katsetab, tahab avastada ja teada saada, hankides infot oma kogemuse ja aktiivse tegutsemise kaudu.

Õppimisvõime tähendab lapse suutlikkust õppida uusi oskusi ja mõisteid, saada aru ümbruskonnas toimuvatest sündmustest, kasutada mälu sihipäraselt ja täpselt ning lahendada väiksemaid probleeme.

Peame meeles, et:

1. Laps õpib igapäevategevustes koostegemiste ja suhtlemise kaudu.
2. Mida väiksem on laps, seda rohkem aega tuleb leida, et temaga koos tegutseda.
3. Kõiki tegevusi tuleb saata kõnega ning õhutada last keelt kasutama.
4. Laps õpib kõige paremini siis, kui tal on hea olla (tema füüsilised tarbed on rahuldatud ning ta tunneb end turvaliselt).
5. Laps õpib mängu kaudu.
6. Iga laps õpib oma rütmis.

1-2aastane	2-3aastane	3-4aastane	4-5aastane	5-6aastane	6-7aastane
<p>1. Keskendub lühikeseks ajaks ühele tegevusele või omadusele.</p> <p>2. Tegutseb teiste lastega kõrvuti</p> <p>3. Osaleb enamasti ühistegevustes</p> <p>4. Proovib erinevaid esemeid paigutada üksteise sisse, peale (puzzle, tornid)</p>	<p>1. Leiab tegevusi õpetaja suunamisel.</p> <p>2. Keskendub tegevusele lühikeseks ajaks.</p> <p>3. Tunneb huvi pildiraamatute vaatamise vastu</p>	<p>1. Järgib lihtsaid/rühmas kokkulepituid reegleid.</p> <p>2. Tegutseb iseseisvalt otsese juhendamisetä.</p> <p>3. Huvitub võistlusmängudest ja tahab olla edukas.</p>	<p>1. Reguleerib oma käitumist ja emotsioone täiskasvanu abiga.</p> <p>2. Keskendub huvipakkuvale tegevusele 20 minutit.</p> <p>3. Oskab konflikti korral seletada, mis juhtus.</p> <p>4. Laps tegutseb koos teistega.</p>	<p>1. Plaanib oma igapäevategevusi, seab eesmärgid ning üritab alustatud tegevused lõpetada.</p> <p>2. Suudab keskenduda tegevusele vähemalt 20-30 minutiks.</p> <p>3. Kasutab kõnet info saamiseks, tegelikkuse adumiseks ning uute teadmiste omandamiseks.</p> <p>4. Järgib ühistegevustes reegleid ja suudab neid selgitada.</p> <p>5. Osaleb aktiivselt käelistes ja loovtegevustes.</p> <p>6. Saab aru asjade suhetest ja omadustest ning ajalis-ruumilisest järjestusest.</p> <p>7. Kasutab teadmisi igapäevastes situatsioonides, nii uudes kui ka sarnases olukorras.</p> <p>8. Kasutab uute teadmiste omandamisel meeldejätmise strateegiaid juhuslikult, teadvustab kordamise vajadust.</p>	<p>1. Kõrvalised tegevused ei avalda tähelepanule ja keskendumisele mõju.</p> <p>2. Oskab hinnata oma tegevust.</p> <p>Saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt.</p> <p>3. Kasutab arutlevat dialoogi.</p> <p>4. On suuteline keskenduma kuni pool tundi.</p> <p>5. Viib alustatud tegevused lõpuni.</p> <p>Suhtub õppimisse positiivselt.</p> <p>6. Oskab leida üldnimetust.</p> <p>7. Kordab järgi ... sõna.</p> <p>8. Jätab meelde nähtud eset ...</p> <p>9. Leiab sarnasusi.</p> <p>10. Leiab erinevusi.</p> <p>11. Oskab välja tuua põhjus-tagajärg seoseid.</p>

4.3. Sotsiaalsed ja enesekohased oskused

Lapse sotsiaalne areng peab tagama ühiskonnas elamiseks vajalike sotsiaalsete oskuste ja pädevuste omandamise. Seepärast on sotsiaalsete teadmiste ja oskuste ning väärtushinnanguliste hoiakute kujundamine üks tähtsamaid kasvatusülesandeid. Suhtlemisest kaaslastega algab lapse tegelik lõimumine ühiskonda.

Eelkoolieas on oluline kujundada just esmaseid sotsiaalseid oskusi: abistamist, lohutamist ja jagamist.

Lapse enesekohaste oskuste areng võimaldab tal eristada ja teadvustada oma võimeid, oskusi ja emotsioone ning juhtida oma käitumist.

Peame meeles, et:

1. Igat last tuleb väärtustada sellisena, nagu ta on; teda toetada ja innustada.
2. Hindame ja väärtustame lapse mõtteid ning aktiivset osalemist erinevates tegevustes.
3. Pakume tegutsemisvõimalusi rühmas ja paaris. Üheskoos tegutsemine ning sotsiaalsed oskused on õppimise alus.
4. Oleme oma käitumise ja tegutsemisega lapsele eeskujuks, pakkudes neile sobivaid mudeleid.
5. Selgitame ja põhjendame lapsele, milline käitumine on sobiv ja milline mitte.

1-2aastane	2-3aastane	3-4aastane	4-5aastane	5-6aastane	6-7aastane
<p>1. Väljendab lihtsaid emotsioone</p> <p>2. Proovib ennast kehtestada ning oskab keelduda ja ei öelda.</p> <p>3. Reageerib oma eesnimel</p> <p>4. Jälgib teiste laste mängu ja /või mängib kõrvuti.</p> <p>5. Sööb, joob ja riietub lahti valdavalt iseseisvalt ning püsib suurema osa ajast kuiv ja puhas.</p> <p>Mõistab selgelt väljendatud keeldu „Ei tohi!“, „Ära tee!“ jne.</p>	<p>1.Meeldetuletamise korral jätab hüvasti, palub ja tänab.</p> <p>2. Sööb, joob ja riietub lahti valdavalt iseseisvalt ning püsib suurema osa päevast kuiv ja puhas.</p> <p>3. Kehtestab ennast</p> <p>4. Väljendab oma soove ja vajadusi</p> <p>5. Osaleb ühistegevustes õpetajaga</p> <p>6. teiste lastega kõrvuti</p>	<p>1. Saab hakkama eneseteenindamisega (riietub, sööb, joob iseseisvalt), kujunenud on tualetiharjumused</p> <p>2. ise kingad, saapad jalga.</p> <p>3. Paneb labakindad kätte.</p> <p>4. Nuuskab ise nina.</p> <p>5. Koristab pärast mängu lõpetamist enda järel asjad.</p> <p>6.Meeldetuletamisel tervitab, jätab hüvasti, palub ja tänab.</p> <p>7. Väljendab verbaalselt lihtsamaid emotsioone, oma soove, tahtmisi ja seisukohti ning püüab jõuda kokkuleppele.</p>	<p>1. Riietumisel teeb lahti nööpe, trukke ja lukke ning paneb neid kinni.</p> <p>2. Kammib või harjab oma juukseid.</p> <p>3. Oskab mänguasju ja töövahendeid asetada oma kohale.</p> <p>4. Väljendab oma emotsioone ja räägib nendest.</p>	<p>1. Oskab iseseisvalt õiges järjekorras riietuda, vajadusel abi paluda.</p> <p>2. Seob kapuutsi või mütsi paelad.</p> <p>3. Paneb jalanõud õigesse jalga, vajadusel puhastab liivast.</p> <p>4. Oskab mänguasju ja töövahendeid asetada oma kohale.</p> <p>5. Tajub ja mõistab teiste inimeste emotsioone ja seisukohti ning arvestab neid käitumises ja vestlustes.</p>	<p>1. Hoiab süües enda ümbruse puhtana.</p> <p>2. Suudab oma emotsioone kontrollida ja sobival viisil väljendada.</p> <p>3. Oskab oma järjekorda oodata.</p> <p>4. Oskab erinevates olukordades sobivalt käituda.</p> <p>5. Muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele.</p> <p>6. Töötab iseseisvalt näidise järgi.</p> <p>7. paelu siduda.</p> <p>8. Tahab kooli minna.</p>

Koolieelses eas lapse arengus on iga eluaasta määrava tähtsusega, kuid iga laps areneb siiski erinevas tempos: osa vanemaid lapsi pole veel eeldatavaid arengutulemusi saavutanud, samal ajal võivad osale noorematest lastest olla jõukohased ka mõned vanema lapse oskused.

5. Õppe- ja kasvatusvaldkondade eesmärgid, sisu, korraldus ja lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel

Õppe- ja kasvatusvaldkonnad on: mina ja keskkond, keel ja kõne, matemaatika, kunst, muusika, liikumine. Valdkondade kaupa esitatud õppesisu ja tegevuste lõimimisel lähtutakse üldõpetuslikust põhimõttest.

Õppe- ja kasvatustegevuste kavandamisel ja korraldamisel lõimitakse järgmisi tegevusi: kuulamine, kõnelemine, lugemine ja kirjutamine, vaatlemine, uurimine, võrdlemine, arvutamine ning liikumis-, muusika-, kokandus- ja kunstitegevused. Vaatlustegevuse seob tervikuks lapse elust ja ümbritsevast keskkonnast tulenev temaatika.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, sisu, kavandamine ja korraldus ning lapse arengu eeldatavad tulemused esitatakse seitsmes valdkonnas.

5.1. Mina ja keskkond

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

1. mõistab ja tunnetab ümbritsevat maailma terviklikult;
2. omab ettekujutust oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas;
3. väärtustab nii eesti kultuuritraditsioone kui ka oma rahvuse kultuuritraditsioone;
4. väärtustab enda ja teiste tervist ning püüab käituda tervislikult ning ohutult;
5. väärtustab keskkonda hoidvat ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi;
6. märkab nähtusi ja muutusi looduses.

Valdkonna Mina ja keskkond sisu:

1. sotsiaalne keskkond: mina, perekond ja sugulased, kodu, lasteaed, kool, ametid, kodumaa, eesti rahva

- tähtpäevad, kombed, teised rahvused Eestis;
2. lapsed mujal maailmas, üldnimelikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid; tervise väärtustamine, tervislik toitumine, inimkeha; ohuallikad;
 3. ohutu käitumine;
 4. looduskeskkond: kodukoha loodus, muutused looduses, elukeskkond, inimese mõju loodusele;
 5. tehiskeskkond: ehitised, kodutehnika, jäätmed, transpordivahendid, jalakäija ohutu liiklemine, turvavarustus, virtuaalkeskkond.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- valitakse valdkonna temaatika lapse igapäevaelust ja teda ümbritsevast keskkonnast, mis hõlmab sotsiaalset keskkonda, loodus- ja tehiskeskkonda, sealhulgas tervise- ja liikluskasvatust;
- suunatakse last ümbritsevat maailma märkama, uurima ja kogema mängu ja igapäevatoimingute kaudu, võimaldades lapsel ümbritsevat tajuda erinevate meelte ning aistingute abil: vaadeldes, nuusutades ja maitstes, kompides, kuulates helisid;
- lõimitakse erinevaid tegevusi: võrdlemist, modelleerimist, mõõtmist, arvutamist, vestlemist, ettelugemist, kehalist liikumist, kunstilist ja muusikalist tegevust;
- suunatakse last mängudes, ümbritsevas looduses, liikluses, oma tervises seisundis jm märgatu kohta küsimusi esitama (probleemi püstitama), küsimustele vastuseid leidma (oletama ja oletusi kontrollima) ja märgatust ning kogetust järeldusi tegema;
- suunatakse last materjale ja vahendeid säästlikult, hoolivalt ning heaperemehelikult kasutama.

1-2aastane	2-3aastane	3-4aastane	4-5aastane	5-6aastane	6-7aastane
1. Suudab leida enda kapi, voodi, käterätiku ja koha söögilauas. 2. Matkib lihtsamaid töövõtteid. 3. Oskab pildilt näidata liiklusvahendeid (auto, buss, lennuk, rong, laev). 4. Viib täiskasvanu korraldusel prahi prügikasti. 5. Peseb juhendamisel enne sööki ja peale WC-s käimist käsi.	1. Ütleb küsimise korral oma eesnime. 2. Küsimisel näitab või/ja nimetab pildil olevat looma. 3. Näitab või/ja nimetab pildil olevat putukat (lepatriinu, sipelgas, mesilane, liblikas).	1. Ütleb küsimisel oma eesnime. 2. Ütleb oma vanuse või näitab sõrmedel 3. Osutab küsimisel kätele, peale, jalgadele, silmadele, suule, ninale ja kõrvadele. 4. Teab valgusfoori tulede tähendust	1. Ütleb oma ees- ja perekonnanime. 2. Ütleb oma vanuse 3. Nimetab vähemalt 5 kodulooma. 4. Nimetab vähemalt 5 metsloomat. 5. Nimetab vähemalt 3 lindu.	1. Oskab väljendada oma emotsioone teisi arvestavalt. 2. Kirjeldab kodumasinat, teab nende otstarvet ja nendega seotud ohte. 3. Oskab nimetada tuntumaid kodukoha metsas kasvavaid seeni ja kirjeldada neid.	1. Oskab nimetada aastaaegu õiges järjekorras, teab nende tunnuseid. 2. Orienteerub ajas – eile, täna, homme. 3. Teab ööpäeva osasid – öö, hommik, lõuna, õhtu. 4. Teab täpset kodust aadressi.

<p>6. Osutab küsimisel tuntumatele koduloomadele (kass, koer)</p> <p>7. Osutab küsimisel peale, kätele, jalgadele, silmadele, suule, ninale ja kõrvadele.</p> <p>8. Osutab küsimisel puule, lillele ja päikesele.</p> <p>9. Täiskasvanu eeskujul matkib liigutuste ja häälega erinevaid ilmastikunähtusi (vihma sajab, tuul puhub, lund sajab jne).</p>	<p>4. Osutab pildil küsitud puu-, juur- ja aedviljale (kurk, kartul, sibul, porgand, õun, pirn)</p>	<p>(punane, kollane, roheline).</p> <p>5. Osutab küsimisel pildil 5 puu- ja aedviljale.</p> <p>6. küsimise korral iseloomustada ööd (on pime) ja päeva (on valge).</p>	<p>6. Nimetab liiklusvahendeid ja eriotstarbelisi sõidukeid.</p>	<p>4. Oskab nimetada tuntumaid kodukoha metsas kasvavaid puid ja nende vilju.</p> <p>5. Oskab nimetada kõiki aastaagu ja neid iseloomustada.</p> <p>6. Teab, kuidas sõiduteed ületada.</p>	<p>5. Nimetab Eesti riigi sümboleid.</p> <p>6. Teab, kuidas tegutseda ohuolukordades.</p>
---	---	--	--	--	---

5.2. Keel ja kõne

Õppe-ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

1. tuleb toime igapäevasuhtluses;
2. kasutab kõnes õiget hääldust, sobivaid grammatilisi vorme ja mitmekesist lauseehitust;
3. tunneb huvi lugemise, kirjutamise ja lastekirjanduse vastu, on omandanud lugemise ja kirjutamise esmased oskused.

Valdkonna Keel ja kõne sisu on:

1. keelekasutus: hääldamine, sõnavara, grammatika;
2. suhtlemine, jutustamine ja kuulamine;
3. lugemine ja kirjutamine, lastekirjandus

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ning korraldamisel:

- lähtutakse põhimõttest, et kõnearendus on lapse kõne ja suhtlemise sihipärane arendamine, kus last õpetatakse eelkõige keelevahendeid (uusi sõnu, sõnavorme ja lause malle) kasutama suhtlemisel,

teadmiste omandamisel, oma tegevuse kavandamisel;

- peetakse oluliseks, et lapse kõne arengut toetatakse kõigis tegevustes (mängimine, käelised tegevused, liikumis- ja muusikategevused ning igapäevatoimingud); lapsele luuakse kõnekeskkond, kus ta kuuleb teiste kõnet ning tal on vaja ja ta saab ise kõnelda; laps õpib rääkima reaalsetes suhtlussituatsioonides, tegutsedes koos täiskasvanuga;
- suunatakse lapsi ettelugemise, dramatiseerimise, ümberjutustamise, joonistamise, oma raamatute koostamise jm tegevuste kaudu kirjandust mõistma ja hindama; ettelugemiseks valitakse žanriliselt mitmekesiseid raamatuid, et toetada lugemishuvi ning lugemis- ja kirjutamisvalmiduse kujunemist;
- õpetatakse lugemise ja kirjutamise esmaseid oskusi seostatult mänguga ja igapäevategevustega (nt nimekirjade koostamine, joonistusele pealkirja kirjutamine, kaardi või kirja kirjutamine täiskasvanu abiga).

1-2aastane	2-3aastane	3-4aastane	4-5aastane	5-6aastane	6-7aastane
<p>1. Kasutab suheldes mitteverbaalseid vahendeid (osutamist) koos üksikute sõnadega.</p> <p>2. Kasutab tuttavas situatsioonis ja tegevuses grammatiliselt vormistamata 1-2 sõnalisi lauseid (nt Miku õue- Miku tahab õue minna).</p> <p>3. Kasutab oma kogemustega seostuvaid konkreetse tähendusega sõnu (umbes 20) tuttavas situatsioonis.</p> <p>4. Hääldeb õigesti mõnda üksikut lühikest sõna.</p> <p>5. Kasutab tegusõnu (opa, tipa-tapa, nämm-nämm, juua, sõitma).</p>	<p>1. Kommenteerib enda ja/või kaaslaste tegevust 1-2 lausungiga.</p> <p>2. Kasutab nimi- ja tegusõnu</p> <p>3. Kasutab kõnes omadussõnu (värvus, suurus ja teised hästi tajutavad tunnused)</p>	<p>1. Loeb peast või kordab järele 1-2 realist luuletust.</p> <p>2. Lapse kõne on õpetajale mõistetav.</p> <p>3. Laps vaatab pildiraamatuid: keerab lehte, osutab pildile ning kommenteerib pilte.</p> <p>4. kuulmise järgi piltide abil tuttavaid häälikuliselt sarnaseid sõnu üksteisest (kass-tass, pall- sall jne.)</p> <p>5. Tunneb ära ja nimetab üksikuid tähti, sümboleid, numbreid.</p>	<p>1. Algatab ise aktiivselt suhtlust (küsib teiselt mõne küsimuse ja kuulab vastust).</p> <p>2. Loeb peast kuni 4 realisi liisusalme/luuletusi.</p> <p>3. Annab edasi pildiseerial kujutatud sündmust.</p> <p>4. Nimetab mõningaid tähti (tähekaartidel, sõnakaartidel).</p> <p>5. Kirjutab oma nime</p>	<p>1. Kirjutab oma eesnime loetavalt.</p> <p>2. Räägib oma igapäevastest tegevustest.</p> <p>3. Järjestab 3-5 osalise pildiseeria ja põhjendab oma valikut.</p> <p>4. Tunneb enamikku eesti keele tähtedest ja loeb lahtiseid silpe (ma, sa, la; pi, pa, po).</p> <p>5. Kasutab rollimängus erinevat intonatsiooni ja hääletugevust.</p> <p>6. Määrab hääliku asukoha sõnas.</p>	<p>1. Koostab pildiseeria järgi jutukese.</p> <p>2. Räägib kaasa vestlusringides ja aruteludes.</p> <p>3. Suudab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda, valdab suhtlemiseks piisavalt sõnavara.</p> <p>4. Oskab määrata sõnade arvu lauses.</p> <p>5. Oskab häälida ja määrata häälikute arvu sõnas.</p> <p>6. Leiab sõnas ülipika hääliku.</p> <p>7. Loeb kokku 1-2 silbilisi sõnu.</p> <p>8. Kirjutab joonistähedega 1-2 silbilisi sõnu.</p> <p>9. Teab peast salmikesi ja</p>

					luuletusi. 10. Oskab kuuldud loos või pildil välja tuua olulisi sündmusi ja detaile.
--	--	--	--	--	---

5.3. Eesti keel kui teine keel

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

1. tunneb huvi eesti keele ja kultuuri vastu;
2. soovib ja julgeb eesti keeles suhelda nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega;
3. tunneb ära ja saab aru eestikeelsetest sõnadest ning lihtsamatest väljenditest;
4. kasutab lihtsamaid eestikeelseid sõnu ja väljendeid igapäevases suhtlemises.

Valdkonna „Eesti keel kui teine keel“ sisu:

1. kuulamine;
2. kõnelemine;
3. eesti kultuuri tutvustamine.

Õppe- ja kasvatustegevust kavandades ning korraldades:

- peetakse oluliseks kuulata eesti keelt ja omandada keeleoskus tegevuste käigus, kus kontekst (nt ümbritsevad esemed jmt) toetab sõnalist suhtlemist;
- pööratakse erilist tähelepanu erinevate meelte kaasamisele ja näitlikustamisele: kasutatakse miimikat, kehakeelt, žeste, intonatsiooni, muusikat, rütmi ja mitmesuguseid näitlikke vahendeid;
- suunatakse last õpitavat keelt kasutama igapäevategevustes ning suhtlemisel, luuakse selleks lapsi huvitavaid olukordi, sh väljaspool lasteaeda (kauplus, teater, spordivõistlus, õppekäik jm); korraldatakse õpitut erinevates kontekstides ja suhtlussituatsioonides, keeleõpet seotakse teiste tegevustega – liikumine, laulmine, käeline tegevus, vaatlemine jm;
- vestlusteemade valimisel lähtutakse lapse kogemustest, samateemalistest vestlustest rühmas või kodus (emakeeles);
- valitakse mitmekesiseid pildirikkaid ja lihtsama keelega raamatuid ettelugemiseks ja ühiseks

lugemiseks;

- pedagoog rõhutab õige kõne mudelite kasutamist ning osutab vigadele delikaatselt, sõna või fraasi korrektsena korrates.

5.4. Matemaatika

Õppe ja kasvatustegevuse eesmärgid on, et laps:

1. rühmitab esemeid ühe-kahe tunnuse alusel ja võrdleb esemete hulki;
2. järjestab esemeid suuruse ja asenditunnuste põhjal;
3. tunneb lihtsamaid ajamõisteid ja kirjeldab ning järjestab oma igapäevategevusi;
4. mõtestab loendamistegevust ja seoseid arvude reas;
5. mõistab mõõtmistegevust ja olulisemaid mõõtühikuid;
6. suudab kirjeldada ümbritsevat ruumi kujundimõistete abil;
7. näeb matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes.

Matemaatika sisu on:

1. hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine;
2. suurused ja mõõtmine;
3. geomeetrilised kujundid.

Õppe- ja kasvatustegevust kavandades ja korraldades:

- innustatakse last nähtuste ja esemete maailma korrastama, kujundama ning selles orienteeruma, mille tulemusel laps avastab esemete vahelisi seoseid, leiab esemetes erinevusi ja sarnasusi ning oskab esemeid järjestada, rühmitada ja loendada;
- harjutatakse last määrama enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteeruma ajas ja kasutama vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamiseks;
- seostatakse mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud matemaatikaga, suunates sealjuures last kasutama erinevaid aistinguid:
- kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimis-aistingut;
- suunatakse last ümbritsevat keskkonda matemaatiliselt kirjeldama (arvud, mõõtühikud, kujundite nimetused jm);
- toetatakse üldistuseni jõudmist ja mõistete kujundamist – erinevates objektides sarnaste ning erinevate

tunnuste ja omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise kaudu.

1-2aastane	2-3aastane	3-4aastane	4-5aastane	5-6aastane	6-7aastane
<p>1. Juhendamisel leiab etteantud esemete hulgast teise samasuguse eseme (nt sama värvi pall).</p> <p>2. Juhendamise järgi eraldab etteantud esemete hulgast suurema või väiksema eseme.</p> <p>3. Juhendamisel paigutab esemeid üksteise sisse/peale.</p>	<p>1. Rühmitab esemed ühe sarnase tunnuse alusel (värvus, suurus, kuju vms)</p> <p>2. Leiab hulgad, kus on esemeid palju ja kus üks.</p> <p>3. Loendab asju kahe piires ning vastab küsimusele mitu on?</p> <p>4. Osutab küsimisel esemete võrdlemisel: suur – väike</p> <p>5. Õpetaja suunamisel paneb eseme: peal(e) – all(a), ees/ette – taga(taha).</p>	<p>1. Rühmitab esemeid kahte rühma ühe tunnuse alusel.</p> <p>2. Võrdleb esemete hulki ja osutab, mida on rohkem ja vähem.</p> <p>3. esemeid kolme piires ja sõnastab loendamistulemus e arvuna</p> <p>4. Tunneb arvude rida 5ni.</p> <p>5. Võrdleb kahte eset suuruse (suur-väike), pikkuse (pikk-lühike), laiuse (lai-kitsas) järgi, kasutades eelpool toodud mõisteid.</p> <p>6. Eristab kolmnurka ja nelinurka ning leiab nende kujunditega sarnaseid esemeid.</p> <p>7. Orienteerub oma kehal ja näitab, mis asub ülal- all, kõrval, ees- taga.</p> <p>8. Kasutab mõisteid “üks” ja “palju”</p> <p>9. Matkib öö ja päeva tegevusi oma mängus;</p>	<p>1. Järjestab 3 eset suuruse, pikkuse ja laiuse järgi</p> <p>2. Oskab leida ruudu ja ristküliku sarnaseid kujundeid ümbritsevast.</p> <p>3. Asetab esemeid üksteise ette, taha ja kõrvale.</p> <p>4. Määrab vasakut ja paremat poolt.</p> <p>5. Jagab esemed rühmadesse.</p> <p>6. Teab arvude rida 10-ni.</p>	<p>1. Tunneb numbrimärke.</p> <p>2. Loendab 12 piires.</p> <p>3. Järjestab kuni 5 eset suurustunnuse järgi.</p> <p>4. Rühmitab kujundeid vormi, suuruse, värvuse vm. järgi.</p> <p>5. Koostab mustreid, laob pilte kujunditest.</p> <p>6. Teab nädalapäevade järjestikusid nimetusi.</p> <p>7. Määrab eseme asukohta teise eseme suhtes: all, peal, kohal, keskel, äärel, vasakul, paremal.</p>	<p>1. Teab arvude 1–12 järjestust.</p> <p>2. Loendada kasvavalt ja kahanevalt 10 piires.</p> <p>3. Haarab silmadega 3-5 objekti.</p> <p>4. Tunneb numbrimärke ja oskab neid kirjutada.</p> <p>5. Oskab koostada matemaatilist jutukest.</p> <p>6. Rühmitab 1-2 tunnuse alusel, võrdleb.</p> <p>7. Järjestab esemeid.</p> <p>8. Liidab ja lahutab 5 piires.</p> <p>9. Kasutab + ja – märki.</p> <p>10. Oskab nimetada geomeetrilisi kujundeid ja leida ümbritsevast nendekujulisi esemeid.</p> <p>11. Teab mõõtühikuid cm, m, km jne.</p> <p>12. Teab rahaühikuid (euro ja sent).</p> <p>13. Teab nädalapäevi õiges järjekorras.</p> <p>14. Teab kuude nimetusi.</p>

					15. Teab enda sünnipäeva. 16. Teab kella täis- ja pooltundi. 17. Orienteerub tasapinnal (paberil). 18. Orienteerub ruumis (parem, vasak, all, peal)
--	--	--	--	--	--

5.5. Kunst

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid on, et laps:

1. tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest;
2. kujutab isikupäraselt ümbritsevaid objekte ja sündmusi ning oma kujutlusmaailma;
3. vaatleb, kirjeldab ja kujundab ümbritsevat ning tarbeesemeid;
4. kasutab õpitud voolimis-, joonistamis-, ning maalimisvahendeid ja –võtteid;
5. kasutab materjale ja tööriistu ohutult ning sihipäraselt;
6. vaatleb kunstiteoseid ja kirjeldab nähtut.

Valdkonna Kunst sisu on:

1. kujutamine ja väljendamine: mõtete ning tunnete edasiandmine nähtaval kujul;
2. kujundamine: objektile vormi, kuju ja esteetilise lisaväärtuse andmine;
3. tehnilised oskused: voolimine, joonistamine, maalimine, meisterdamine;
4. kunstiteoste vaatlemine, vestlused kunstiteostest ja kunstist.

Õppe – ja kasvatustegevust kavandades ja korraldades:

- antakse lapsele võimalus saada elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu ning väljendada oma maailmanägemist;
- suunatakse last jälgima kaaslasti päeva jooksul vabas või konkreetses tegevuses, vaatlema ümbritsevat looduses ja tehiskeskkonnas, õppekäigul ning kasutama oma tähelepanekuid voolides, joonistades, maalides ja meisterdades;
- kasutatakse teemasse sisseelamiseks mängu, muusikat, lihtsat lavastust, jutu lugemist jne;
- arvestatakse, et lapse jaoks on oluline loomiseks ja lahenduste leidmiseks teha katsetusi ning avastusi, otsida ja saada vastuseid tekkinud küsimustele, omandatud oskusi rakendada ning loovalt kombineerida;

- julgustatakse last kasutama ja katsetama tema enda pakutud lahendusi töö mitmekesistamiseks ning ergutatakse lapse kujutlus- ja algatusvõimet nii, et säiliks tema isikupärane väljendusviis;
- korraldatakse kunstitegevusi ka õues ning kasutatakse kunstitegevust teiste valdkondade õppe- ja kasvatustegevuste osana, joonistatakse paberile, kivile, puidule, liivale või kombineeritakse erinevaid materjale;
- innustatakse last tehtut analüüsima ja arutlema, miks kujutas ta esemeid, nähtusi just sellisel viisil, mis materjale ja tehnikaid ta kasutas ning kuidas tööga rahule jäi. Kaaslase töösse tolerantse suhtumise kujundamisele aitab kaasa, kui analüüsitakse nii laste töid kui ka kunstiteoseid ning põhjendatakse oma hinnangut.

1-2aastane	2-3aastane	3-4aastane	4-5aastane	5-6aastane	6-7aastane
<p>1. Püüab jäljendada täiskasvanu poolt ette näidatud maalimiseks, voolimiseks vajalikke liigutusi.</p> <p>2. Tõmbab joonistus- ja maalimisvahenditega erineva suunaga jooni ja kritseldab.</p> <p>3. Kannab värvi suurele paberile jämeda pintsliga spontaansete liigutustega.</p> <p>4. Jätab paberile jäljendeid värviga kaetud svammi, templiga jne.</p> <p>5. Juhendamisel teeb näpuvärvidega paberile täppe, triipe.</p> <p>6. Tegutseb voolimismassiga: tõmbab tükke, vajutab, ühendab detaile.</p> <p>7. Lõikab voolimismassi noaga.</p> <p>8. Teeb detaili liimiga kokku ja kleebib teisele paberile.</p> <p>9. Liitub oma initsiatiivil õpetaja poolt läbiviidava kunstitegevusega.</p> <p>10. Ettenäitamisel laob vahendeid üksteise peale,</p>	<p>1. Kaunistab (täppidega, joontega) ruumilisi ja tasapinnalisi esemeid.</p> <p>2. Õpetajat jäljendades muljub ja näpistab, rullib ja veeretab voolimismaterjali ja teeb jäljendeid.</p> <p>3. Tekitab iseseisvalt jämedate pintslite, pliiatsite ja kriitidega erinevaid jälgi.</p> <p>4. Rebib paberist tükke.</p>	<p>1. Rullib ja veeretab voolimismaterjal i iseseisvalt.</p> <p>2. Loob esemeid/voolimi smassi liites lihtsaid vorme.</p> <p>3. Joonistab ümarvorme, tõmmates sellest erineva suuna ja pikkusega jooni (päike, lill, inimene jne)</p> <p>4. Hoiab meeldetuletamis el pintslit ja pliiatsit õigesti käes</p> <p>5. Loputab meeldetuletamis el pintslit.</p> <p>6. Teeb õpetaja juhendamisel pintslivajutusi pintslil külgedega.</p>	<p>1. Hoiab lõikamisel kääre ja paberit õigesti käes.</p> <p>2. Veeretab ja rullib iseseisvalt voolimismaterjale.</p> <p>3. Venitab ja pigistab plastiliinist detaile.</p> <p>4. Tõmbab ühtlase joone lihtsa kujuga šablooni järgi.</p> <p>5. Joonistab lihtsaid äratuntavaid asju.</p> <p>6. Nimetab 8 värvi.</p>	<p>1. Kasutab rühma vahendeid (käärid jne) mõtestatult ja eesmärgistatult.</p> <p>2. Joonistab järgi erinevaid kujundeid</p> <p>3. Rebib paberist välja lihtsaid kujundeid.</p> <p>4. Murrab paberi kokku diagonaali mööda.</p> <p>5. Kasutab pliiatsiteritajat.</p> <p>6. Hoiab pliiatsit nagu täiskasvanu.</p>	<p>1. Kujutab inimest oluliste kehaosadega.</p> <p>2. Teab erinevaid värvide toone.</p> <p>3. Voolib korraga tervest voolimismaterjali tükist.</p> <p>4. Jätkab keerukama mustri rütmi.</p> <p>5. Kasutab iseseisvalt šablooni.</p> <p>6. Lõikab mööda kõverjoont.</p> <p>7. Voldib paberist lihtsamaid esemeid.</p>

järgi, kõrvale jne (meisterdamine). 11. Juhendamisel kortsutab pehmet paberit. 12. Juhendamisel rebib pabeririba küljest tükke.					
---	--	--	--	--	--

5.6. Muusika

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

1. tunneb rõõmu laulmisest ja musitseerimisest;
2. suudab keskenduda kuulatavale muusikapalale;
3. suudab ennast loovalt väljendada laulmise, liikumise, tantsimise ja pillimängu kaudu;
4. suudab musitseerida nii rühmas kui ka üksi.

Valdkonna Muusikaõpetus sisu on:

1. laulmine;
2. muusika kuulamine;
3. muusikalis-rütmiline liikumine;
4. pillimäng.

Õppe- ja kasvatustegevust kavandades ning korraldades:

- on esikohal emotsionaalne ja aktiivne muusikaline tegevus;
- kujundatakse ja arendatakse lapse muusikalis-loomingulisi võimeid, kultuurilis-sotsiaalset aktiivsust ning väärtushinnanguid;
- arvestatakse lapse individuaalseid eeldusi ning toetatakse eduelamusele ja tunnustusele;
- kasutatakse muusikat lõimiva tegevusena ka teistes õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades; muusika on igapäevaelu osa nii argi- kui ka pidulike sündmuste puhul;
- seostatakse üksteisega muusika kuulamine, laulmine, pillimäng, muusikalis-rütmiline liikumine, mängud, tantsud;

- muusikapalade valikul lähtutakse laste huvist, ea- ja jõukohasusest.

1-2aastane	2-3aastane	3-4aastane	4-5aastane	5-6aastane	6-7aastane
<p>1. Tunneb rõõmu laulude/muusikapalade kuulamisest.</p> <p>2. Tunneb rõõmu häält tegevate mänguasjadega mängimisest, häälte kuulamisest.</p> <p>3. Matkib lihtsamaid häälitsusi.</p> <p>4. Mängib täiskasvanu ettenäitamisel kaasa kuulnud muusikale (plaksutab, patsutab, koputab vahendiga).</p>	<p>1. Kuulab ja jälgib õpetaja laulu.</p> <p>2. Sooritab koos õpetajaga lihtsamaid liikumisi vastavalt laulu tekstile.</p> <p>3. Tunneb rõõmu kuulatavast laulust või muusikapalast.</p> <p>4. Mängib õpetaja ettenäitamisel kaasa kuulnud muusikale (plaksutab, patsutab kaasa pulssi või rütmi).</p>	<p>1. Huvitub laululistest tegevustest (plaksutab, laulab kaasa üksikuid silpe, sõnu, laululõike).</p> <p>2. Liigub koos õpetajaga vastavalt muusika meeleolule.</p> <p>3. Reageerib emotsionaalselt muusika iseloomule (plaksutab, kõigutab keha jne).</p> <p>4. Mängib muusikat kuulates, liikudes ja lauldes kaasa pulssi või rütmi kehapillil ning lihtsamatel rütmipillidel.</p>	<p>1. Laulab peast lihtsamaid õpitud rahva- ja lastelaule.</p> <p>2. Väljendab muusika meeleolu liikumise kaudu.</p> <p>3. Tunneb kuulmise järgi ära mõningaid õpitud laule.</p> <p>4. Mängib rütmipillidel lihtsamaid rütme muusika kuulamise, liikumise ja laulmise saateks.</p>	<p>1. Esitab laule rühmaga samas tempos.</p> <p>2. Muudab liikumist muusikaosade ja tempo, dünaamika ning registri vaheldumise põhjal.</p> <p>3. Kuulab laulu ja muusikapala huviga.</p> <p>4. Mängib lihtsamaid rütmisaateid lasteriimidele ja -lauludele.</p> <p>5. Ansambli mängus alustab ja lõpetab koos teistega, mängib nendega ühes tempos.</p>	<p>1. Eristab vokaal- ja instrumentaalmuusika lihtsamaid žanre (hällilaul, marss, tantsuviis, rahvalaul).</p> <p>2. Mängib eakohastel rütmi- ja meloodiapillidel lihtsamaid ostinato kaasmänge (lühikest korduvat rütmi-, viisi või meloodialõiku).</p> <p>3. Iseloomustab kuulatud muusikat, kasutades eakohast sõnavara.</p> <p>4. Väljendab ennast loovalt vastavalt muusika meeleolule, toetudes õpitud muusikalistele väljendusvahenditele.</p> <p>5. Laulab peast ilmekalt eakohaseid rahva- ja lastelaule nii rühmas/ansambelis kui ka üksi.</p>

5.7. Liikumine

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

1. tahab liikuda ja tunneb liikumisest rõõmu;
2. suudab pingutada sihipärase tegevuse nimel;
3. tegutseb aktiivselt üksi ja rühmas;
4. mõistab kehalise aktiivsuse olulisust inimese tervisele;
5. järgib esmaseid hügieeni- ja ohutusnõudeid.

Valdkonna Liikumine sisu on:

1. liikumisalased üldteadmised : ohutus, enesekontroll ja hügieen;
2. põhiliikumised;
3. liikumismängud;
4. erinevad spordialad;
5. tants ja rütmika.

Õppe- ja kasvatustegevust kavandades ja korraldades:

- arvestatakse, et põhiliikumised eeldavad igapäevast suunamist: liigutusoskused, liikumisosavus ja teised liikumisvõimed (vastupidavus, jõud, kiirus, painduvus) kujunevad ja arenevad tegevusi regulaarselt korrates;
- rikastatakse lapse liikumis- ja tegevusvõimalusi sportlik-arenduslike liikumisviisidega, nt jalgrattasõit, suusatamine.
- peetakse oluliseks kõlbeliste põhimõtete ja enesekindluse kujundamist: kui kehalisi harjutusi tehakse korrapäraselt, kujunevad positiivsed iseloomuomadused;
- ergutatakse last oma oskusi, võimeid ja koostööd hindama, kaaslast arvestama, oma emotsioone kontrollima ja valitsema ning mõistma ühe või teise kehalise harjutuse vajalikkust;
- arendatakse põhiliikumisi, koordineerimise, rühti, tasakaalu, liikumisvõimet ja peenmotoorikat (täpsust, näo- ja sõrmelihaste kontrollimise oskust) ning antakse tagasisidet.

1-2aastane	2-3aastane	3-4aastane	4-5aastane	5-6aastane	6-7aastane
1. Kõnnib vabalt etteantud suunas.	1. Säilitab kõndides ja joostes sihi nt.	1. Jookseb, stardib, peatub, pikali	1. Hoiab tasakaalu seistes	1. Jookseb sääretõste –ja põlvetõstejooksu	1. Sooritab rivipöördeid.

<p>2. Oskab asja võtmiseks seisma jääda, ilma et seejuures kukuks.</p> <p>3. Ronib üle asjade ja lihtsatel ronimisvahenditel</p> <p>4. Julgeb kõndida abiga madala kõrgusega esemel.</p> <p>5. Oskab ratastega mänguasju lükata ja enda järel vedada.</p>	<p>jookseb veereva palli järel.</p> <p>2. Hüpitab käes palli.</p> <p>3. Ronib ja roomab üle ja läbi väikeste takistuste.</p> <p>4. tasakaalu nii pingil kõndides, kui ka vähendatud pinnal.</p> <p>5. Mängib koos juhendaja ning kaaslastega kõnni- ja jooksumänge.</p> <p>6. Istub kelgul ja hoiab tasakaalu mäest laskudes.</p> <p>7. Veab tühja kelku.</p>	<p>kukkumata.</p> <p>2. Hüpleb kahel jalal paigal ja edasiliikumiseega.</p> <p>3. Viskab palli paari meetri kaugusele.</p> <p>4. Püüab täiskasvanu poolt visatud palli.</p> <p>5. Ronib varbseinal juurdevõtu sammuga (täiskasvanu abiga)</p>	<p>ühel jalal.</p> <p>2. Jookseb üle takistuste (ühendab jooksu hüppega).</p> <p>3. Hüpleb harki-kokku.</p> <p>4. Viskab palli maha ja püüab 5-6 korda järjest.</p> <p>5. Viskab väikese palliga kaugemale ülalt õla juurest 3-4m.</p> <p>6. Viskab palli täpselt vastu märklauda.</p> <p>7. Ronib varbseinal vahelduva sammuga 5 astet üles.</p>	<p>vaheldumisi.</p> <p>2. Hüpleb hüpaksammudega.</p> <p>3. Viskab palli üles ja püüab 5-6 x.</p> <p>4. Roomab kõhuli (vastandumine – vastaskäsi/vastasjalg)</p> <p>5. Ronib varbseinal vahelduva sammuga 5 astet üles – alla.</p>	<p>2. Põrgatab palli.</p> <p>Viskab palli vastu seina ja püüab palli.</p> <p>3. Hüppab hüppenõoriga.</p> <p>4. Hüppab hoota kaugust.</p> <p>5. Peab kinni mängureeglitest</p>
---	---	---	---	---	---

6. Lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtted ja korraldus

Lapse arengu analüüsimise eesmärk on koguda teavet lapse arengu kohta, mida saab jagada pedagoogide, erispetsialistide, vanemate ja lapsega ning kasutada õppe- ja kasvatustegevuste kavandamisel. Lapse arengu analüüsimine ja hindamine on oluline lapse eripära mõistmiseks, erivajaduste väljaselgitamiseks, positiivse enesehinnangu ja arengu toetamiseks ning õppe- ja kasvatustegevuse kavandamiseks koostöös lapsevanemaga. Lapse arengu hindamise aluseks on eeldatavad üldoskused ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade eeldatavad tulemused vanuselisel (lapse arengu hindamise tabel).

- Lasteasutuse pedagoogiline nõukogu otsustab, milliseid meetodeid kasutatakse lapse arengu hindamisel.
- Lapse arengu hindamisel kasutatakse erinevaid meetodeid: vaatlus, vestlus, intervjuu, mitteformaalsed hindamisprotseduurid.
- Lapsevanematele tutvustatakse lapse arengu hindamise põhimõtteid ja korraldust rühma koosolekul

õppeaasta algul.

- Lapse arengu hindamine on osa igapäevasest õppe- ja kasvatusprotsessist. Lapsi jälgitakse nii igapäevatoimingutes, vabamängus kui ka pedagoogi suunatud tegevustes.
- Logopeed/eripedagoog uurib laste kõne ja tunnetuslike protsesside arengutaset õppeaasta alguses ning koostöös rühmaõpetajaga määratletakse logopeedilist/eripedagoogilist abi vajavad lapsed.
- Logopeed/eripedagoog nõustab lapsevanemaid ja rühma õpetajaid individuaalse arenduskava koostamisel; vajadusel teeb ettepanekuid lapse suunamiseks eriarsti konsultatsioonile.
- Logopeed/eripedagoog määrab abi vajavate lastega töötamise ajakava ja koostab igale lapsele individuaalse tööplaani. Logopeediline/eripedagoogiline töö toimub individuaalselt või väikestes gruppides.
- Rühmaõpetajad teevad lapse arengu jälgimisel ja hindamisel koostööd teiste lapsega tegelevate pedagoogide, logopeed/ eripedagoogi ning lapsevanematega.
- Rühmaõpetajad ning muusika- ja liikumisõpetaja hindavad lapse arengut üks kord aastas vaatlus- ja vestlusmeetodil, mis fikseeritakse lapse arengu hindamise tabelis (Lisad 2-7).
- Kokkuvõtte laste arengust esitatakse õppeaasta õppe- ja kasvatusgevuse analüüsis ja see on aluseks järgneva õppeaasta eesmärkide kavandamisel ja tegevuskava koostamisel.

6.1. Lapse arenguvestluste läbiviimise põhimõtted ja korraldus

- Õpetaja vahetab lapsevanemaga lapse arengualast informatsiooni igapäevaste vestluste ajal. Pikema tagasiside lapse arengust annavad õpetajad, muusika- ja liikumisõpetaja ning vajadusel logopeed/eripedagoog arenguvestlusel, mis viiakse läbi vähemalt üks kord õppeaastas).
- Arenguvestlus on usalduslik õpetajate ja lastevanemate vaheline vestlus lapse arengut puudutavates küsimustes.
- Arenguvestluse ettevalmistamiseks täidab lapsevanem ettevalmistava küsimustiku, mille koostavad rühmaõpetajad vastavalt vajadusele (lisa 11).
- Arenguvestlus annab lapsevanemale tagasisidet lapse arengust ja õppimise tulemustest ning selgitab lapsevanema seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes.

- Vajadusel sõnastatakse koos lapse arengut toetavad eesmärgid, kokkulepped, mis on kooskõlas lapse arengu eeldatavate tulemustega.
- Vestlus lõpeb kirjaliku lühikokkuvõtte tegemise ja allkirjastamisega.
- Lapse arengu hindamise ja arenguvestluse tulemus dokumenteeritakse „Isikuandmete kaitse seaduses sätestatud tingimustel“. Andmeid (analüüsid, kirjeldused) lapse arengu kohta säilitatakse kõrvalistele isikutele kättesaamatus kohas. Lapse lasteaiast lahkumisel või kooli minekul antakse need lapsevanemale üle.

6.2. Koolivalmiduse hindamise põhimõtted ja korraldus

- Koolivalmidus on valmisolek minna üle mänguliselt põhitegevuselt õpitegevusele.
- Lapse koolivalmiduse kujunemist jälgitakse pedagoogide ja logopeedi/eripedagoogi poolt lapse arengu analüüsimise käigus kogu koolieelsel perioodil.
- Koolivalmiduse hindamine toimub lapse arengu hindamise tabeli (lisa 7), Strebeleva lapse uurimise materjali ja lugemisraskuste prognoosimise materjali põhjal.
- Koolieeliku arengu hindamine viiakse läbi kaks korda õppeaastas, sügisel ja kevadel. Kõik saadud tulemused dokumenteeritakse ja lisatakse lapse arengumappi. Antud tulemuste põhjal antakse tagasisidet lapsevanemale.
- Lapse koolivalmiduse hindamisel saadud arengu tulemusi kirjeldatakse üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades lapse koolivalmiduskaardil (lisa 14).
- Koolivalmiduskaardi täidavad rühmaõpetajad. Valdonna *muusika* täidab muusikaõpetaja ja valdkonna *liikumine* täidab liikumisõpetaja. Lasteaias rakendatud tugiteenustes kirjeldatakse, missugust abi lapsele on osutatud.
- Koolivalmiduskaardi allkirjastavad selle koostamisel osalenud isikud, sh. õpetajad, tugispetsialistid, lapsevanem (eestkostja) ja lasteasutuse direktor või selleks volitatud isik.
- Koolivalmiduskaardi koopia säilitatakse lasteaias viis aastat.
- Koolipikenduse küsimustes nõustavad rühmaõpetajad lapsevanemat. Vastavalt Võrumaa Rajaleidja keskuse otsusele saab laps vajadusel aasta koolipikendust.
- Nõustamiskomisjoni otsusega koolikohustuse pikenduse saanud last toetavad lasteaija logopeed/

eripedagoog, õpetajad, muusika- ja liikumisõpetaja ning koostöös lapsevanemaga koostatakse lapsele individuaalne arenduskava.

7. Arengulise erivajadusega lapse arengu toetamise põhimõtted ja korraldus

- Laps, kelle võimed, tervislik seisund või muud omadused (sh keha-, kõne-, meele- või kognitiivne puue, emotsionaalsed ja käitumisraskused, üld- või eriandekus) erinevad sedavõrd, et tavapärase õpikeskkond ning õppe- ja kasvatusprotsess ei toeta tema võimete arengut piisavalt, on arengulise erivajadusega laps.
- Lapse varane erivajaduste või andekuse määramine ning vastava arendustegevuse alustamine annavad parema võimaluse arenguks ja õppimiseks.
- Et toetada lapse võimetekohast ja mitmekülgset arengut, on vajalik võimaldada jõukohane osalemine õppe- ja kasvatusprotsessis. Vajalikud muudatused viiakse sisse eesmärgistuses, oodatavates tulemustes, õppekorralduses.
- Võrdselt toetamist vajavad nii andekad kui ka arengus mahajäänud lapsed. Õigeaegse sekkumisega ennetatakse käitumis- ja suhtlemisraskusi. Mida varem lapse arengulisi erivajadusi märgatakse, kirjeldatakse ja arendustööd alustatakse, seda paremad on lapse võimalused toime tulla igapäevaelus ja koolis.
- Õppeaasta alguses selgitavad õpetajad välja oma rühmas arenguliste erivajadustega sh andekate laste olemasolu laste arengut ja käitumist jälgides, kasutades lapse arengu hindamise tabeleid (lisad 3-7).
- Logopeed/eripedagoog uurib koostöös rühmaõpetajatega laste kõne arengut alates 3. eluaastast õppeaasta alguses ja vastavalt tulemustele planeerib edasise õppetegevuse ning vajadusel teeb ettepaneku konsulteerimiseks erialaspetsialistiga.
- Kogutud informatsiooni põhjal leitakse arengulise erivajadusega lapsele sobiv sekkumisviis:
 - ✓ Arengulise erivajadusega lapsega tehtav töö lähtub konkreetse lapse erivajadustest ja arengutasemest. Sellest lähtuvalt viiakse läbi lapse jaoks kohandatud (lihtsustatud või keerulisemad ülesanded) või individuaalseid tegevusi, mis kantakse ELIISI e-lasteaia päevikusse (Tagasiside lapse arengu kohta/ Ei ole näha lapsevanematele).
 - ✓ Kohandatakse lapse kasvukeskkond (ruumid, õppe- ja mänguvahendid) vastavalt vajadusele ja võimalustele.

- ✓ Logopeedilist/eripedagoogilist abi vajavate lastega tegeleb lasteaia logopeed/eripedagoog.
- ✓ Otsustatakse individuaalne arenduskava (IAK) (lisa 13) vajadus.

- Individuaalne arenduskava (IAK) on dokument, mis määrab kindlaks lapse arengutaseme koostamise hetkel arenguvaldkondade kaupa, arengulisi erivajadusi arvestava õpetuse individuaalsed eesmärgid ja sisu, ajalise kestuse, teostaja(d) ja milles sisalduvad soovitud toetavateks tegevusteks lapse arendamiseks kodus.

- Individuaalse arenduskava koostamine on meeskonnatöö, millest võtavad osa rühmaõpetajad, õpetaja abid, lasteaia logopeed/eripedagoog, muusika- ja liikumisõpetaja.

- Meeskonnatööna koostatakse individuaalne arenduskava (IAK) lapse arengu toetamiseks kindlaks ajavahemikuks neis arenguvaldkondades, milles tema arengutase erineb eeldatavast eakohasest tasemest, s. o eakaaslaste keskmisest tasemest.

- Seejärel tutvustatakse IAK-d lapsevanemale läbi arenguveestluse. Perele selgitatakse olukorda, tuuakse konkreetseid kirjeldusi, näiteid lapse tegevusest ja käitumisest; jagatakse teavet, kuhu edasisteks uuringuteks pöörduda; lepatakse kokku pere edasine tegutsemine ning konkreetset tähtsajad, mis ajaks peaks konsulteerima spetsialistidega (psühholoog, eriarst, ...).

- Kui pere teavitab lasteasutust täpsemate uuringute tulemustest ja edastab spetsialistide poolt koostatud tegutsemisjuhendid, korraldab lasteaed vastavalt sellele oma töö.

- Vajadusel tehakse koostööd lasteasutuse pidajaga (erispetsialistide palkamine, rahastamine, õpetajate koostamine, tugiisik jne).

- Perioodi lõpus tuleb meeskond uuesti kokku ja olenevalt lapse saavutatud arengutasemest kaalutakse, kas tuleks jätkata IAK rakendamist, või on juba võimalik toimida rühma õppekava alusel või on otstarbekam soovitada haridusasutuse vahetamist, kus töötavad sobitus- ja erirühmad.

8. Lastevanematega koostöö põhimõtted ja korraldus

- Tulenevalt Eesti Vabariigi Haridusseadusest (§ 24) omandatakse alusharidus põhiliselt kodus ning selle eest vastutavad vanemad või neid asendavad isikud.

- Lasteasutus toetab lapse perekonda, soodustades lapse kasvamist ja arenemist ning tema individuaalsuse arvestamist (Koolieelse lasteasutuse seadus § 1 lõige 1 ja 2).

- Lasteaiaõpetajad teevad lapsevanemaga lapse arengu toetamiseks koostööd, mis põhineb dialoogil, vastastikusel usaldusel ja lugupidamisel.
- Õpetaja teavitab lapsevanemat lapse arengust ja õppimisest ning õppe- ja kasvatustegevuse korraldusest, õpetaja loob lapsevanemale võimalused saada tuge ja nõu õppe- ja kasvatusküsimustes.
- Lapsevanemad on oodatud osalema rühma igapäevaelus ja üritustel. Neil võimaldatakse osaleda õppe- ja kasvatusprotsessi kavandamises ja läbiviimises.
- Partnerluse põhimõtetest lähtuva koostöö tunnused on:
 - 1) koostöövormide mitmekesisus, mis lõimub erinevate vajaduste ja võimalustega:
 - ✓ suhtlemine ja informatsiooni edastamine;
 - ✓ lastevanemate nõustamine;
 - ✓ ühisüritused ja osalemine õppe- ja kasvatustegevuses;
 - ✓ lastevanemate ootused ja tagasiside.
 - 2) lapsevanemate omavaheliste kontaktide soodustamine;
 - 3) tõsine suhtumine lapsevanemate kompetentsusesse ja vastutusse;
 - 4) abivalmidus probleemide lahendamisel;
 - 5) huvitavate mõtete ja ettepanekute vastastikune vahetamine;
 - 6) lapsevanemad tunnevad end lasteaias viibides hästi.

9. Õppekava uuendamise ja täiendamise kord

- Lasteasutuse õppekava kinnitatakse direktori käskkirjaga.
- Õppekava kuulub analüüsimisele igal õppeaastal pedagoogilistel nõupidamistel ning hoolekogu koosolekul.
- Ettepanekud lasteaias õppekava täiustamiseks arutatakse läbi pedagoogilisel nõupidamisel ja hoolekogu koosolekul.
- Lasteasutuse õppekava kuulub muutmisele seoses:
 1. muudatustega riiklikus õppekavas;
 2. muudatustega seadusandluses;
 3. pedagoogilise nõukogu ja hoolekogu ettepanekute kinnitamisega.